

Ese de două ori in septemana: Joi-a si Dominec'a; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
diurnitate de anu	4 fl. v. a.
patrariu	2 fl. v. a.
pentru Roman'a si strainatate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
diurnitate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1. unde sunt a se adresă si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publică.

—♦♦♦—

Pentru anuonice si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde câte 7. cr. de linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu. Pretiulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

la

„ALBINA“

pre ultimulu patrariu alu anului curinte, adeca de la 1. optomvre pana la 31 dec. 1871, cu pretiulu si in conditiunile de par' acuma si cari se vedu in fruntea foiei. —

NB! Tramitarea banilor de prenumeratiune se pôte face prin avise postali, seu prin epistole francate.

Numerulu presinte este oelu din urma ce se mai spedidia domniloru prenumeranti pan' la optomvre, cari nu-si innoira prenumeratiunea.

Redactiunea.

Pesta, in 6/18 optomvre 1871.

Totu cestiunea crizei ministeriale si constitutiunale din Cisaltania — este la ordinea dilei si stă de a supr'a tuturor altoru cestiuni, si — asiă dicendu, le absorbă pre tôte.

Dupa ce la inceputulu trecutii septemăni „fruntea poporului“, junimea de la Universitate, in Aula, si — deputatii Austriei inferiōra in Diet'a de Viena, marcara prin expresiuni drastice din a loru parte situatiunea, acum cu inceputulu acestei septemane, „fruntea stepanitorilor“, si-a inceputu rol'a sa.

Maiestatea Sa Imperatulu, sosindu sambata nainte de mediadi in resiedintia, in data a chiamatu la sine si a datu ascultare, (ce a tironutu peste o ora,) mai antaiu contelui Hohenwart, apoi mi itenu, totu'atātu de lunga, contelui Beust. —

In aceeași dia s'era, s'a speditu la Pesta noului conte M. Lonyai, Ministrului comunu de finantie, si Ministrului presiedinte unguurescu c. Andrassy, la mos'ă sa Terebes, invitatiuni de urgentia pentru infacisire la curtea domnitōria.

Ce feliu va fi fostu discursulu Domnitorului cu Hohenwart si Beust, — cine ar pôte se ghicēsa?! pentru că este cunosoutu principiulu de celu mai riguros secretu in acēsta privintia.

Totu ce foile — cu destula uniformitate sciū sē sustiena este, că MSa s'ar fi sprimatu facia de Beust, că — „vré pace între popōrala sale, si asiă si între — Ministrii sei!“

Despre acēsta vorba „P. Ll.“ organulu dlui Andrassy, observa, că — „este posibilu ca Monarchulu sē fi disu acea vorba, si dēca ar fi dis'o, a disu o vorba intielēpta; sunt in sa si vorbe intielepte, cari sunt mincine.“

Noi, nu pentru prima ōra intielegem că Domnitorulu dorese pace între popōra, si — nu potemu află lucru mai naturalu de cātu, ca totu asemenea sē dorēsa pace si între ministrii sei, fiindu că ar fi chiar o absurditate a dori pace între popōra, si certa si discordia între ministri. Ce in sa n'am priceputu si nu potemu noi sē pricepem ni aci acuma — este: cum MSa crede posibilu pacea între popōra, candu unele sunt redicāte si sustienute cu maiestria si fortia — in spinarea altora! Asemenea enigmaticu lucru ni este: cum între ministrii MSale pôte se fia pace, candu dintre ei unii sunt chiamati a merge totu „hois“, altii totu „ted“, unii au principiulu d'a fi magiari eschisivi, altii — germani eschisivi! — si candu in fine, in data ce vre-unulu se gasesce, carele sē recunōsca acēsta contraditiune si anomalia, si sē se apuce d'a o corege, toti ceia-lalti se scōla sē-i scōta ochii ca ciōrele!!

Ori ce sē fia fostu cuprinsulu discursulu de sambat'a trecuta între MSa si numiti duoi principali ministri, acelu discursu, pana astadi n'a avutu de resultatu — deciderea causei, curmarea certei si controversēi, ci — resultatulu, pre cum se vede — a fostu, că MSa a adunatu svatu mare imprejuru-si!

Dupa ce adeca domineca si luni se infa-

cisiara in Viena si ministrii unguuresci: Lonyay, Andrassy si Wenkheim, ieri se tienura, si astadi se continua sub presiedintia MSale consultatiuni seriōse a supr'a cestiunei; mai nainte in sa MSa sē fia chiamatu la sine si sē fia ascultatu parerea mai multoru barbati renumiti de statu. Astfelu lucru se va fi limpeditu. Adecu: Monarchulu sē va fi convinsu despre parerea tuturoru acelora, pre cari ii considera de adeverati amici ai Monarchiei si dinastiei, si acuma, pe temeulu acestei cunoscintie are se urme decisiunea.

Pentru ce aceste multe ferme? Si — ce feliu pôte sē fia acea decisiune? — acēst'a este, ce lumea se intrēba.

Se intrēba incātu pentru forme cāci: nime nu pôte sē fia atātu de simplu, d'a crede, că — impacatiunea cu cehii, program'a si cu tôte amenuntele ei, n'ar fi fostu bine premeditate si statorite din capulu locului, cari deci acuma, in stadiulu in care au ajunsu, abiă mai potu fi respinse seu modificate esentialmente.

De aci este că — desi una s'era de versiuni se respandescu prin diferite partii si cercuri sociali, nime in sa nu cutēsă se maguli cu speranti'a d'o simpla si absoluta respingere a pretensiuniloru dietei din Praga.

Totul ce, optimistii din taber'a „fideliloru constitutiunei“, si „deakistii“ nostri de aici — cutēsă a asteptă este, că Monarchulu in rescriptulu ce, astadi sēu mane va dă la adres'a dietei din Praga, va provōca simplu pre Boemia, sē-si tramita reprezentanti sei in senatulu imperiale din Viena si acolo sē-si sustiena pretensiunile, fiindu acolo uniculu locu, competentu pentru acelea, dupa constitutiune.

Si acēst'a este cea mai multu crediuta versiune despre form'a decisiunei maiestatiei a supr'a adresei din Praga. Trebuie in sa pe locu sē observāmu că, unele de pesie din Praga, tienu mortisiu si cu tōta positivitaea, cumca respunsulu MSale la adres'a cehiloru, acelu respusu ce din capulu locului a fostu combiratu si statoritu între Hohenwart si între corifeii cehiloru, nu va suferi nici cea mica stramutare, si — cumca tōte consultatiunile, audiintiele si formele ce se inscēnara de sambata incōci in Viena, n'au altu motiva si scopu, de cātu a face pre lume sē cređa, că MSa nici unu pasu gravu, nici o decisiune de mare importantia pentru Monarchia, nu s'a dedatu a intreprinde fora d'a ascultă despre atare pre toti consiliarii sei.

Speranti'a si mangaiarea dualistoru este deci, precum diserāmu, că — MSa nu va dă la adres'a cehiloru unu resonetu inouviintiatoriu, ci ii va chiamă pre Domnii cehi la „Reichsrath“ cu postulatele si planurile lor, ér acēstele vor fi respinse, si asiă nu se va alege nimic'a de totu lucrulu, si supremati'a germana se va inaugură de nou, si dualistii vor continuă a domni — fora nici o restringere, a supr'a popōraloru nemagiare si negermane.

Dar ōmenii ce se magulescu cu aceste sperantie egoistice, au perduu din vedere duoue: antaiu, că intrunindu-se Senatulu imperiale cu membrii alesi de currendu prin diferite diete prononciati, parti'a federalistica slava ar fi reprezentata intr'ace'la cu vr'o 135 de voturi, va se dica cu mai multu decātu duoe treimi, si asiă chiar si dēca deputatii „fidelu constitutiunei“, vedindu-se tare maiorisati, ar parasī cas'a, acea totu ar mai remanē in numeru completu, pentru d'a potē debate si primi nōu'a constitutiune; — a duōu'a, că — dēca ōresi-cumva intr'adeveru s'ar respinge pretensiunile federalistoru slavi, prin acēst'a turburările, confusiunea — numai ar cresce, in loru de a se domoli! —

Cestiunea persōnale, adeca a conflictulu între Ministeriulu Hohenwart si între dlu c. Beust, se dice că MSa a amenat'o pana dupa deslegarea mai antaiu a cestiunei principale de constitutiune. Dlu Beust sē fia dechiaratu că, primindu se cumva propunerile cehiloru, elu ar tienē de incompatibilu a mai remanē Ministru;

d'alta parte sē fia facutu o propunere de impacatiune cu contele Hohenwart, dēca acēst'a ar sacrifică pre cei duoi seu trei colegi ai sei, mai vertosu ingagiati cehiloru; Hohenwart in sa din parte-si sē fia dechiaratu acēst'a de incompatibilu cu program'a sa.

Cu atāt'a credem a fi spusu totu ce este calificatu d'a ni representă situatiunea cum este ea in momentu; — ce mai potemu si trebie sē mai adaugem este, că la noi aici, a cuprinsu cea mai mare ingrigire pe domnii magiari. —

Face o impresiune chiar comica, miseribilitatea la care a adusu crizea de din colu pre domnii stepanitori ai nostri si pre organele lor. Par' că au capiatu toti. Aci mi-i vedi redicandu pan' la alu sietele ceriu pe dlu c. Andrassy alu lor, pentru inalt'a lui capacitate si absolut'a lui influintia politica, — scriindu buna ōra ca „P. Lloyd“ ieri deminētia, că „cuventulu dlui Andrassy are sē apese greu in cumpena, sē decida chiar!“ Acusi ērasi ii audi vaierandu-se că — votulu si interesulu lor este desconsideratu, că dlu Andrassy este trecutu cu vederea si de aceea s'ascunde superratu, la mos'ă sa Terebes, departe de capitala; — in fine insusi „P. Ll.“ dupa ce a cantatu marirea si influintia patronulu seu, incheia suspinandu: „Den Ausgang vermag niemand vorher zu sehen!“ —

Adecu: ved'ă si influintia dlui Andrassy este fōrte mare la curte, si elu este chiamatu sē o arunce in cumpena; dar — resultatulu cine ar potē sē scie că care va fi!

Va se dica, domnii magiari, de cinci ani stepanitori absoluti ai tieriei, poterici facia de bietele popōra nemagiare — peste Imperatulu: — incātu pentru cestiunile cele mari ale Monarchiei, sunt numai nisce papusie! — Noi de multu li-am spus'o acēst'a; acuma — au sē se convinga. —

Afora de crizea de preste Laita, duoue eveniminte mai ocupa astadi atentiunea publica.

Dupa ce rescol'a companiei Rakowitza in Croatia se innadusi, acum se cauta caus'a si autorii ei. De causa — firesce domnii stepanitori nu potu nici gasi, nici admite alt'a, decātu amagirea poporulu; ér de autori s'au canonisatu Starcevicu si cu Kwaternik; apoi între hartiele acestor'a sē se fia gasitu dovedi, cumca ei au statu in legatura si cu comunistii din Parisu, si cu panmuscarii din Moscovia! Dar si decātu acēst'a mai curiōsa fama ni tramite corespundintele nostru din Zagrabia, — pre care o reproducem cu tōta rezerv'a, — ea este, că — in Croatia sunt multi cari credu si respandescu, cumca insusi regimulu ar fi inscēnatu acea rescol'a, pentru causa, ca sē aiba protestu d'a suspendă constitutiunea, d'a introduce legea martiale si astielu d'a scapă de — opozitiunea natiunale, atātu de amenintatiōria si periculōsa uniunei si ministeriului unguurescu! —

Astadi este d'ă, cu carea dlu Dr. Mileticu, martirulu din Vatiu alu natiunei serbasci, si mplinesce pedēs'a de unu anu de dile, ce i-a dictat'o juriulu si tribunalulu magiariu pentru energia si asprimea cuvintelor cu cari densulu a atacatu pre fostulu banu alu Croatiei, b. Rauch, din gratia lui Andrassy, astadi condamnatu chiar si de organele dlui Andrassy, si pre fost'a dieta a Croatiei, alēsa sub presiunea dlui Andrassy, astadi desavuata de intrēgati'er'a Croatiei.

Connatiunali dlui Mileticu nu s'au potutu retienē d'a nu concurge de prin tōte partile si d'a nu face cele mai frumoșe pregatiri pentru d'a luă pre adoratulu loru barbatu conducatoriu din Vatiu si a-lu portă in triumfu prin Pesta si prin tōte orasielo de diosu, locuite de serbi. Dar guvernulu ungu'ă intervenitu si a opritu aceste manifestatiuni, nesuferite pentru elu. Suntemu convinsi in sa, că serbii totu vor scī sē-si face detorint'a facia de ilustrulu loru barbatu. Serbii in acēsta privintia sciū sē dee semne de viētia natiunale, ca nici un'a alta natiune, si de aceea, ori cātu de putieni sunt ei,

lumea, si chiar magiarii, au totu respectulu de ei! —

Din strainatate avemu sē amintim că — luni-a trecuta Imperatulu Vilelmu deschise in persōna in Berlinu siedintia parlamentulu germanu, apostrofandu in cuventulu seu de tronu mai vertosu referintiele de amicitia cu Russia si cu Austro-Ungaria, ca cele mai secure garantie pentru pace indelungata in Europa, ér facia de Francia manifestandu multa buna-vointia; intr'altelē ocupandu-se mai multu de afacerile finantiari si ale comunicatiuniloru. —

Se vorbima pe facia, curatu si sinceru.

II.

Adres'a, ce onorabilulu comitetu, de carele amintiram in nrulu precedentu, a indreptatu catra barbatii intieleginti si competinti ai nostri, — dupa noi, prin natur'a lucrulu, dejă apartiene la istor'a miscariloru nōstre politice natiunali, si ca atare este dejă proprietatea natiunei si merita sē fia conosciuta de publiculu natiunaliu intregu. Pe acestu temeiu, din acēsta consideratiune, noi ni permitem, ne tienem indreptatiti, ma obligati, a o publică aci. Ea suna:

„Multu onorate Domnule!“ In 4 ale curente, pre candu o parte insemnata a intielegintiei nōstre din diferite parti ale Transilvaniei se află la Sibiu, s'a tienutu si o consultare particulare confidentiala, a supr'a trebiloru nōstre politico-natiunali.

S'a constatatu si cu asta ocaziune aceea, ce toti simtimu: trebuintia d'o mai dēsa comunicatiune de pareri între intielegintii nostri, s'a constatatu adeverulu, pe care toti ilu recunōscem, că interesele politico-natiunali ale poporulu romanu din Transilvania, reclama acum de la intielegintia sa preste totu, mai multe semne de viētia.

Desi acea adunare a nōstra, facia cu momentuositatea lucrulu nu s'a semtitu competentu a esi din form'a conversarii loru private, si a proiectă vre unu modu de manecare; a voit totusi sē contribue la realizarea unei intielegeri, aceea, ce pôte si este detoriu sē contribue veri care particularu.

Spre acestu scopu a alesu unu comitetu de 7, constatoriu din urmatoriile persōne: Elia Macelariu, Joane Hania, Joane Rusu, Dr. Joane Nemesiu Dr. Joane Borcia, Dr. Demetriu Racuciu si Visarionu Romanu, — care s'a indetoratu, d'a se adresă pe cale privata catra toti barbati competenti ai natiunei nōstre si a li cere parerea in privintia tienutei nōstre politice in presentu si viitorulu celu mai de aproape, facia cu imprejurările, in cari ne aflāmu.

Scopulu principalu alu acestui pasu este: a gast apoi din adunarea aceloru pareri, modululu celu mai usuru si mai eficace pentru initiarea unei intielegeri si desvoltarea unei activitāti mai corespunditōrie intereselor natiunei.

Avendu deci norocirea, a Te numeră între barbati de intielegiune si de maturitate politica, ni permitem a Te rogă cu totu respectulu, sē ai bunatate a Ti dă opiniunile DTale la urmatoriile puncte:

1. De ōre-ce numai o adunare natiunala pôte fi competentu a se prononciă a supr'a condutei politice a natiunei: care, cugeti DTa, c'ar fi modululu celu mai corespunditoriu pentru realizarea unei atari adunări in imprejurările actuali?

2. Ce adunare affi mai cu scopu sē se tienă: conferintia a intielegintiei, congressu natiunaliu, ori ce?

3. Care sē fia loculu adunării si cam pe candu sē se conchiame?

4. Cine, si in ce modu sē convōce adunarea?

5. Cine sē iē parte la adunare?

6. In casulu, candu tienerea adunării nu s'ar potea realiză, ce e de facutu totusi pentru ajungerea scopulu?

Zelulu DTale patrioticu si natiunaliu, pe care ne-ai deprinsu a-lu cunōsce atātu de multu, nu ni permite a ne indōi, că ne vei onoră cu increderea DTale si nu vei refusă concursulu DTale intr'o cauza atātu de momentōsa si urgenta, cum este acēst'a.

Respunsulu M. O. DTale vei binevoi a ni-lu tramite prin adres'a Elia Macelariu la Si-

biu, încât ar fi cu pînă la 15 octobrie
cal. n. a. c.

Primesca, Te rogăm, asigurarea stime-
noștre deosebite Sibiu, 20 septembrie 1871
Comitetulu ad hoc
(subscrierile.)

Va să dica, din cuprinsulu acestei
hartii, deca-lu vomu fipsă bine acelu cu
prinsu, întielegemu mai și mai antaiu,
că — conferința barbatiloru romani ce
s'au intrunitu la 4 sept in Sibiu, a con-
statatu necesitatea de mai multe semne de
viétia din partea întielegintei noastre, pen-
tru interesele politice-natiunali ale popo-
rului romanu. Cu alte cuvinte: întie-
ginti'a romana să desvolte mai multu ac-
tivitate politica natiunale.

A duou'a, că — manecandu din pre-
supunerea, cumca recerat'a mai multa
activitate, nu s'ar poté desvoltá decátu
cu abatere de la tîenut'a politica de pan-
acuma, ér acésta abatere și afîarea dóra
a unei nóue directiuni, ar cadé in compe-
tinti'a unei adunári natiunale generale; —
se întreba: deca, si cum, si unde, si candu,
si prin cine, ar fi să se convocare adu-
nare? —

La aceste puncturi noi aveamu in-
tentiunea d'a ne oprí fôrte multu, d'a in-
trá într'o cercetare lamurítoria a loru și a
impregiariloru, din firu in peru: — in
momentulu in sa candu scriemu aceste,
informati despre respunsulu, deplinu des-
lucitoriu, ce unu barbatu de a nóstra par-
tita si intru tóte de a nóstre principia,
dar d'o autoritate superióre — a dátu
onorabilului Comitetu din Sibiu in acé-
sta privinti'a, si maguliti de speranti'a că
acelu respunsu ni se va dá la dispusetiune,
pentru d'a-lu publicá: credemu a fi in-
dreptatiti d'a ni contrage intru cátuva a
nóstra propria opiniune, a mai reduce ale
nóstre modeste observatiuni.

Premitemu din capulu locului că,
ca sinceri aderinti ai principului de
democratia, pururiá — de câte ori este
destula cauza séu indemnu, pré bucurosu
vedemu adunandu-se poporulu cu întie-
ginti'a, séu mácar numai întieleginti'a
nóstra, pentru de a se consultá si de a de-
cide despre — totu felulu de interese na-
tiunali. Si asia — dupa noi, cestiunea se
reduce: deca óre existe vr'o destula cau-
sa, destulu indemnu óre-care, pentru d'a
convocá in acestu timpulu la consultare pre
carturarii, pre barbatii de inima si de
pricepere ai natiunei?

Pentru ca să potemu respunde la
acésta întrebare, trebuie mai antaiu să
ni lamurimu bine că — de ce proprie se
lucra? Ce felu de obiecte ar fi să se
desbata si decida într'o atare adunare?

S'a constatatú ceece-toti sentimu,
adeverulu pre care toti ilu recunoscemu,

că interesele politice-natiunali ale popo-
rului romanu din Transilvania, reclama
de la întieleginti'a sa peste totu — mai
multe semne de viétia.

Ei bine; acésta s'a constatatú, s'a
recunoscutu: acéstu adeveru ilu sentimu
toti: — pentru acésta afacere séu cestiune,
credemu că nu mai existe nici o
trebuintia de vr'o mai departe, mai for-
male recunoscere si constatare; si asia,
din acéstu punctu de vedere ori ce adu-
nare, din capulu locului se aréta de pri-
sосу, fiindu că n'are — obiectu de des-
legatu. —

Dar — vorb'a póte să fia că: „ace-
le semne de viétia“, acea mai mare ac-
tivitate — unde, si prin cine, si in ce
modu să se inaugure si desvolte?

Unde? — Pretotindeni, in tóte sfe-
rele vietiei publice si private. Altu re-
spunsu nu este cugetabilu. Si asia nici
in acésta privinti'a nu póte să incapa
vr'o dubietate. —

Prin cine? — Prin fie-care membru
alu natiunei, ce are consciintia si price-
pere de interesele nóstre natiunali si
specialu de — marile interese ale natiu-
nei romane din Transilvania. Nime nu
póte alt'a să dica. —

In ce modu? — Cu cuventulu, cu
condeiulu si — cu fapt'a, acolo unde acé-
st'a póte să aiba locu. —

Mai lamuritu vorbindu: romanii
din Transilvania, precum peste totu ro-
manii din Austro-Ungaria, — nu in de-
stula mesura, cu destulu zelu si energia
— si-au aperatu si naintatu interesele
natiunali — nici prin diaristica, nici
prin municipia si naintea autoritatiloru
publice, nici prin comunitati si totu fe-
liulu de adunári si întreprinderi. — Si
pentru ce nu? — Simplu pentru inertia
loru naturale, pentru lips'a — dóra de
destula pricepere, de destulu spiritulu de
iniciativa Necesitatea in sa a essistatu pu-
ruriá si ea — pururiá a fostu recunoscuta.
Ei bine, cum asta data credemu, că sva-
tulu unei adunári va delaturá acea inertia
daunósa?!

Ce a impedecatu pre romani, pre
întieleginti'a loru, pre advocatii buna óra
ai loru, d'a se fi infacisiatu, ori de câte ori
a cerutu trebuintia, naintea oficialoru si
tribunaleloru publice — pururiá numai
ca romani, pururiá numai cu limba si
cu hartii romane, si a nu primí nemica,
nici lege, nici ordnatiune, nici sentintia
— in limba straina?!

Ce a impedecatu pre romani, d'a
staruí mortisiu si espunendu-se chiar
prin municipia, pentru introducerea lim-
bei loru si respectarea natiunalitatii loru
in cea mai deplina mesura, in viétia po-

litica?! Si in casu de necesitate, d'a re-
siste si a opune, si astfelu d'a impedecá,
séu a ingreuná guvernarea?!

Ce a impedecatu pre romani, d'a
desvoltá o activitate publicistica cátu
mai imposante, d'a aboná si cetí fie-care
carturariu macar câte o gazeta natiunale,
si prin acésta a se pune in reportu si
coñtielegere intré sine, ca cum ei toti
ar fi, dupa cum naturalmente si sunt,
unu trupu si unu sufletu, si astfelu d'a
face cu totii, ca dupa unu tactu, uru
pulsu séu impulsu comunu, cea mai po-
terica presiune a sup'ra despotiloru ce
ne apésa natiunalmente, ce vor a ne ni-
mici natiunalmente?!

Ce a impedecatu si póte să impede-
ce pre romani, d'a nu se interesá des-
tulu, de societatile si institutitele nóstre
natiunali de cultura, de scólele nóstre,
de literatur'a nóstra, de — „Albina“,
banca nóstra de creditu si economii, scl.
scl.?! Si astfelu d'a desvoltá o viétia
propria natiunale, plina de energia, im-
punetória chiar!?

Ei bine; recunoscemu cu totii că—
nu ne-am interesatu destulu, ba că in
multe privinti nu ne-am interesatu mai
nimicu; — ei bine: dati să ne interesámu
toti din tóte partile mai multu, să ni in-
cordámu mai multu poterile, să aducemu
pana si sacrificia, in avere, in munca
séu sudóre, pana si in sanatate si viétia.

O data pentru totdeun'a să pri-
cepemu si să in insemnámu, că — fora
sacrificia, sacrificia mari si grele, nu este
cu potintia a se emancipá, a se salvá unu
poporu Prin sacrificia intinse, prin espu-
neri resolute, reuséda chiar si hotii, pre-
cum vedemu in tóta dí'a cu ochii nostri;
— cu atátu mai curendu si mai sicuru
trebuie să invinga unu poporu, aspirato-
rii numai la dreptate, la ceea ce dupa
Ddiu si dupa fire i compete neconte-
stabilu! —

Si — éca că, pentru scopulu d'a inau-
gurá si desvoltá o mai mare activitate, a
dá mai multe semne de viétia, — nu es-
siste nici o trebuintia de vr'o adunare
natiunale, de ceva speciale consultatiuni
si ingagiaminte: ajunge recunoscerea si
— langa ea si dupa ea, voi'a firma si reso-
luta, pre care inim'a, numai inim'a omului
i-o póte dá.

Au nu avuramu atátea adunari na-
tiunali, la Temisióra, la Mercuria, la Bra-
siovu; atátea prin Congresse si Sinóde, si
la asociatiunile literarie, scl. scl. — si
totusi, éca că recunoscemu cumca acti-
vitatea nóstra nu este de ajunsu de felu,
nu cerespunde nici pe departe trebu-
intiei! —

Să desvoltámu deci noi de noi, indi-

vidualmente o voia firma si resoluta, si-
apoi să invetiámu si indemnámu popo-
rulu pretotindenia, la tóta ocasiunea —
spre activitate si sacrificia, spre renun-
ciarea la egoismu si scuturarea din spina-
re-ne a ucidetóriei nepasári!

Ei dar — alt'a este vorb'a; precum
s'a doveditu din cursulu discusiuniloru
la conferința particulariá din 4 sept. si
precum s'a veditu si din unii artiele de
prin unele gazete, este vorb'a de —
pasivitatea ceea ce s'a decretatu la Mer-
curia, de pasivitatea opozitiunale contra
dieteii unguresci din Pesta.

Da, dupa stáruirile unor'a, guverne-
mentalisti mai vertosu, — aci, pe acéstu
terenu ar fi să dee romani ardeleni
semne de viétia. Acésta este cea-ce ni
indegeta si adres'a Comitetulu Sibianu
in punctulu 1, candu dice că — „numai
o adunare natiunale póte fi compe-
tinte a se pronunciá a sup'ra conduítei
politice a natiunei.“ Să essaminámu deci
si acésta cestiune cu inima curata.

Este lucru — in tóte partile, de
toti cunoscutu că — pasivitatea opo-
zitiunale s'a decretatu de romanii ardeleni
— nu de buna voi'a loru, ci de estrema,
amara nevoia. Se scie că domni magiari,
la guvernii si in Diet'a loru, au dene-
gatu Romaniloru, maioritati absolute a
poporulu din Transilvania, si cari de secl
pórtá cele mai multe si mai grele sarcine
publice, — li-au denegatu recunoscerea
dreptulu loru de natiune a patriei, drep-
tulu de asemenea partasi la folosele pu-
bliche ale patriei; astfelu i-au degradatu
la sórtea unei turme de vite, au dispu-
su de essistinti'a tierii loru, fora ascultarea,
fora concursulu loru, si — dupa draga
voi'a loru continua a face la legi pentru
ei fora de ei, despre cele mai sacre intere-
se si despre inalienabilele loru dreptu-
ri fundamentali, ce naturalmente li com-
petu, ca la omni si ca la cetatieni.

Si — la reclamele loru, la reclamele
spriginite in 1848/9 de 40,000 de mar-
tiri, ce li-au imbiatu si li-au datu domni
magiari? Li-au datu o lege electorale de
cátu carea mai nedrépta si miserabile,
mai insialatória si insultatória — n'a mai
veditu lumea, si pe temeiu aceleia i-au
chiamatu la Diet'a loru din Pesta, ca să
partecipe la viétia constitutiunale! Ro-
manii, desi cu multa si pré mare abne-
gare de sine, o data au venit, au venit
să-si reclame si aci drepturile calcate in
picioára; dar — au fostu óre ascultati?
Li s'a iertatu óre să-si vorbésca macar
limb'a propria? Li s'a recunoscutu drep-
tulu de votu in cestiunea de autonomia
de essistintia a patriei loru strabune??

Nemicu din tóte. —

FOISIÓRA.

Cosmopolitismulu,

Ca radeciu'a natiunalismului.

Tóta sciinti'a mai nobila si intru adeveru
seriósá, se concentra in explicatiunea lumii;
tóta genialitatea si capacitatea mai profunda,
tientesce totu la acésta explicatiune. Dara pre-
cum ori-ce cestiune, cu esceptiunea celor'a ce
cadu in sfera sciintieloru aprioristice, si póte
aflá deslegarea din diferite puncte de vedere:
asia si facia de explicatiunea lumii, proverbulu
„tot capita quot sensus,“ si sustiune demnitatea.
Astfelu d. e. Spinoza tiene de bas'a, caus'a,
séu ratiunea lumii, pe Ddiu, carele in sa dupa
densulu este — singur'a lume séu natura. Hegel
érasí dice, că acea basa séu cauza ar fi ideá
absoluta. Schopenhauer in fine numesce essen-
ti'a lumii „vointia.“ —

Si totusi, pre langa tóta diverginti'a ace-
storu doctrine, nu li lipsese unu punctu, intru
carele tóte se unesu, — nu li lipsese unitatea
principiului. Acésta unitate a principiului ni
este isuficiente, pentru a pasí la deslegarea
problemei nóstre. Cáci de ocamdata numirea
bazei séu cauzei lumesci, nu escita in noi nici
unu interesu: cu atátu mai mare atentiune in sa
ni atrago cercustanti'a că — tóte doctrinele, cari
au unu trecutu si cari spéra într'unu splendidu
viitoriu, se unescu in afirmatiunea că: acelu
cev'a, carele este bas'a, caus'a, ratiunea séu

essenti'a lumii, penetrédia lumea séu natur'a
intréga; că acelu cev'a, a produsu atátu mine-
ralele, plantele, — cátu si animalulu; si in
fine că elu se manifesta si in animalulu cu ra-
tiune — in omu.

Nu mai unu picu de seriositate, si va fi
cu nepotintia ca assertiunea pre-alabila să nu
ni atraga tóta atentiunea. Si acésta mai ver-
tosu in presinte, candu unii Romani, atátu din
cóci, cátu si din colo de Carpati, facu mare
sfara in tíera, cu conceptulu „cosmopolitismu.“

Da! „cosmopolita,“ (intr'unu sensu tran-
spusu,) este natur'a, in cátu unu cev'a produce
tóte, se manifesta in tóte; este tóte. Acéstu
cosmopolitismu este totodata bas'a adeveratulu
cosmopolitismu, a cosmopolitismului omenescu.

Ci, să vedemu: ce întielegemu noi sub
cosmopolitismu? Séu, ca să vorbimu in modu
concretu: ce semnificatiune are spresiunea
„cosmopolitu“ Romanesce: ce pricepemu noi
óre sub conceptulu „cive lumescu,“ „cive de
lume“?

Pentru a resolvi cestiunea, ni stau dischi-
se dóue cali: analitic'a si sintetic'a. Noi am-
bela metode le vomu aplicá. Cáci, deca analis'a
elemintelor conceptulu „cosmopolitu,“ n'ar
produce nici unu resultat, — in estu casu
suntemu constrinsi a recurge la metod'a sinte-
tica, prin carea de o parte vomu splica repre-
sentantele conceptulu subversante, cuventulu
„cive lumescu,“ de o spresiune conventionala,
— de alta parte in sa vomu indicá adeveratulu

cuprinsu alu lui, aceea ce trebuie să pricepemu
sub elu.

Analitic'a. „Cive lumescu.“ — Ce price-
pemu noi sub cive? Singura punerea acestei
întrebári, indegeta cugetárei nóstre o alta di-
rectiune, fora de a cárei limpedire marturisimu
că nu potemu deveni la chiaritatea conceptulu
cive. Cáci, cine óre nu va presenti si chiar cu-
nósec, necesitatea recip. ocitatií între statu si
cive? Cine óre si póte intipuí pe cive fora de
statu, si statulu fora de civi??

Noi nu! Si chiar din acésta cauza vomu
spune: 1. ce întielegemu sub „statu“; 2. ce
este unu „cive“; si 3. a demústrá, facia de
pre-alabilele concepte, realitatea séu nerealitatea
unui „cive lumescu“. —

Sub „statu“ noi pricepemu, unu teritoriu
cu limite marcate, pe care locuiescu ómeni cu
vointi'a comuna, de a sustiené dreptulu si a
imparti in modu egal dreptatea; acésta spre
scopulu perfectiunárii genulu omenescu. Pre-
cum in sa totu scopulu pentru a fi realizatu,
pretiade midilóce, — asia si la realizarea
scopulu a unui statu, se receru midilóce, —
pe cari in acésta calitate le numimu „legi.“
Manuarea legiloru érasí nasce necesitatea
essistintei a unei poteri representate prin
un'a séu prin mai multe persóne, carea ca
atare se numesce „potere esecutiva“. — Din
acéste splicatiuni potemu vedé: a) că tóte statele
au unu scopu; b) că tóte posiedu legi *) pen-

*) Si statulu absolutisticu. In acésta legea e perso-
nificata in capulu statulu.

tru realizarea acelu scopu; si c) că tóte au o
potere esecutiva. — In privinti'a scopulu,
tóte statele sunt identice, cáci tóte voiescu:
„a sustiené dreptulu si a imparti in modu egalu
dreptatea,“ prin acésta „a inuítá genulu ome-
nescu spre perfectiune.“ Nu asia in sa este in
privinti'a legiloru si a poterei esecutive. Espe-
riinti'a dovedesce, că — legile statelor sunt,
nu numai diverse, ci de multe ori contrarie
unele facia de altele, une ori chiar diametral-
mente opuse. Si ér esperiinti'a ni aréta statulu
cutare ca monarchia absoluta, celalaltu ca
monarchia constitutiunala, alu troilea in fine ca
republica; — totu atáte forme ale esecutivei
mai vertosu.

Amintindu aceste, dupa noi, essentielle
insusiri ale unui statu, să pasimu la explicarea
conceptulu „cive!“

„Cive“ dupa noi, este unu omu, carele de
o parte e deobligatu a se supune legiloru statu-
lui seu, (adeca, a contribuí la realizarea sco-
pulu, ce si l'a presíptu statulu in care traiesce),
— pe de alta parte in sa are dreptulu de a pre-
tinde ca totu acelu scopu să fia recunoscutu, si
totu acele legi să fia respectate si de ceialalti
convivi ai sei. —

Să ne reintórcemu in sa la conceptulu
„cive lumescu.“ Óre ce voiesce se dica acésta
spresiune? Aceea că, unu omu, de o parte este
obligatu, a se supune legiloru unui statu, carele
să fia tóta lumea si să cuprinda in sine între-
gulu genu omenescu; pe de alta parte in sa, să

Ei bine: ce iara a mai rămasu Romanilor de conștiința națională, de onoare, de minte și de inimă?

De siguranță a altă, de câtu: s'eu a-si luă reugiul la putere fizică, spre a încercă prin această revindicare dreptului seu, confiscat de despotii — asiază-nimți constituționali, s'eu a se retrage de pre acela falsu terenu constituțional și astfelu a se feri de aceea cursa rea, pusa onorei și esistenței lor, și a desavăz solenelu pretensiunea, că — Diet'a unghurască ar fi reprezentatiunea genuină și libertatea adevărată a națiunii române, — pre candu ea pentru națiunea română nu este de câtu un aparat artificialu d'a o sugrumă, er romanii putieni, caroru li p'ote fi iertat a intră în aceea dietă, nu potu avé alta rolă, de câtu d'a fi martori, ba înca și d'a concurge la sugrumarea națiunii lor, mamei ce li-a datu esistență.

Romanii, de fire pacici, și — creându în dreptatea eternă, și în logică și morală cursului evenimentelor, s'au decisu pentru *pasivitatea opozițională*, carea — înca o dată spunem, atât a va se dica: *fratii, s'eu domnii magiari, deca o dată n'au inima și pricepere pentru noi, itaca în contra noastră ori ce vor vré, noi n'au li dăm concursulu nostru, nici nu li recunoscem dreptulu; și legiloru și mandatelor lor ne supunem numai de nevoia, și numai până atunci, până candu ei au puterea fizică d'a ne constringe; mai de parte noi constituționalismulu magiaru ilu considerăm de celu mai neperferibilu despotismu s'eu jugu pentru noi. Vindicare reului o așteptăm de la timp, de la cursulu evenimentelor!*

Astfelu fiindu deci, se nasce întrebarea: *Causele grave și absolute decide-brie, ce înainte de două ani și diuțetate au motivatu și provocatu pasivitatea opozițională a Romanilor ardeleni, — încet-au s'eu modificatu-s'au?*

Credem că — până în acestu momentu, nime, nici strainu, cu atât a mai utieniu vr'unu romanu p'ote afirmă că — s'ar fi stramutatu, s'eu ar fi încetatu. Nici apesarea magiara, nici în principiu și nici în faptă — n'au încetatu; ba înca și în încercări, d'a face ca să încete, — nu s'au ivitu, nici măcar vr'o bunăvointia spre acestu scopu, nu s'a manifestatu seriosu din partea domnilor sepanitori ai nostri. — Ei bine, în astfelu de cercustantie triste, cum națiunea română ar p'ote să cugete măcar la *pararea politice de pasivitate opozițională*? — și cum ea ar p'ote-o parasă această politică — fora de a se blamă și sinucide în faci'a lumii?

Dupa noi este o *absoluta neposibilitate*. Er — a proclamă acea politică de nou d'ora, ar fi în acestu momentu, nu numai de prisosu, — ci — absurd, pentru că — lipsesce caus'a, îndemnul ratiunabilu; pentru că nu stăm în ajunulu de noue alegeri, nu surtemu de nou chemati a luă parte la vieti'a parlamentaria, la luptele constituționale în dietă.

Si tocmai din această din urma consideratiune, noi — suntemu convinsi că ideea această, nici n'a esitu din capu romanu, nici n'are în vedere scopuri s'eu interese române. Si tocmai de aceea noi — tare ne temem că er este și ni se p'na o cursa periculoasă, precum îndegataramu la începutulu acestui articlu.

Să punem că — înteliginti'a noastră, pentru scopulu amintitu s'ar adună la o conferință s'eu la unu congresu; și fimu convinsi că aceia, pre cari pasivitatea noastră opozițională îi dore, vor fi reprezentati acolo câtu de bine: și — ce este mai naturalu, de câtu că au să se nasca disputele cele mai infocate; — privindu acum la cele întemplate de curendu la Nitra și Ungvaru, — ce p'ote fi mai ușioru, de câtu ca să întrevina și focosioru și chiar honvédii, — și *éta-ne la pragulu revoluțiunii!* Éta-ne blamati și bagati în lantia de feru, cu totu cu caus'a! Éta sementi'a urei de mörte între națiunea noastră și cea magiara, aruncata cu ambele mani în pământulu celu mai grasu; — tocmai aceea-ce noi pan' acū în totu modulu, cu tôte puterile vreamu se încungurăm.

Nu deci, nici decum nu putem să vedem lips'a și folosulu, nu putem să pricepem oportunitatea unei adunari naționale, pentru acestu timp, în Transilvania.

Déca totuși atare adunare s'ar decretă și convocă — pe temeiulu altoru voturi, d'ora mai multu cumpenitorie, noi numai atât a am dori, ca ea — ori prin cine s'ar convocă, să se convöce la unu locu, cam în centru, și — câtu se p'ote scutitu de influență oficiöse, și — mai de parte, ca la acel'a să se convocata întreaga înteleginti'a română, fora nici o restringere.

Că — atâtu de tardiu venim a ni dá votulu nostru, caus'a este, pentru că n'am voit a preocupă. Astadi parerile de sicuru cele mai multe dejă vor fi în mane onorabilulu Comitetu din Sibiu, carui i recomandăm și pe a noastră! —

P'esta, în 4/16 opt. (Mergem spre revoluțiune.)

Diaristic'a magiara, mai vertosu cea opozițională, începe a-si perde aerulu stoicismulu cu care dintru începutu se nisuiă a se încungură faci'a de propusetiunile cehiloru. Dejă îi

cuprinde pe dnii magiarii fervorea sangelui și spiritulu lor esaltatu.

„Ellenör“ de dominea de adreptulu esipe faci'a cu argumentulu, ce — în trecut fias observatu, și noi ilu ținemu de întemeiatu, cumca prin complanarea propuse de cehi, pactulu din 1867, desi nu în forma, dar în esinția se modifca, și — prin urmare că — faci'a de această a remané indiferinte, este pentru unguri o tradare de patria și națiune!

Impacțiunea austro-ungurască basedia pe paritate. Ideia și momentulu practic alu paritatei pretinde, ca: *partile Monarchiei, tôte cele de dincolo de Laita împreună, și n'au faci'a de Ungaria mai mare dreptu, mai multa influență — nici a supr'a unitatei colective a Monarchiei, nici în relatiunile cu staturile straine.*

Las' că atare paritate, strinsu luata, în sine este unu ce neposibile; dar însa, prin influență ce Boemia, în consecințele planulu seu de complanare — neapertu trebuie s'o casige, o dată prin aceea că se desface de unitate și solidaritate de statu a Cislaitaniei, se emancipa de nemți și devine factore de sine îndreptatitu, — er a două a prin aceea că înasăi vré să dispuna de sum'a de concurență din parte-si la *trebuintele comune*, pentru armat'a comună și reprezentatiunea diplomatică comună; — prin această influență ecuilibrulu între Cis și între Trans, cu totulu se conturba, și de paritate în faptă, nici vorb'a nu p'ote să mai fia.

Acăsta paritate presupune, dincolo peste Laita, numai o unitate de statu; cu alte cuvinte, presupune ca — *tôte poporale de dincolo să se reprezente, maioritate, supuse absolutu nemtilor, întocmai, cași cele de din coci magiarilor!*

Acăsta — firesce, nici „Ellenör, nici alta fôia magiara n'o spune pe faci'a, după cum peste totu dnii magiari astadi, în strimțorea în care se afla, nu sciu să vorbësca cu destula reserva, pentru ca să nu rescole tôte lumea cultă și onestă în contra-si; dar consecință logică a argumentelor lor este chiar această; este aceea pe carea noi din capulu loculu am atribuit'o pactulu dualisticu; este o unu cuventu, că: *pactulu dualisticu n'a fostu și nu p'ote să fia alt'a, decâtu, unu complotu, o conjuratiune publică a două popora, spre scopulu, d'a țiené injugate și apesate pe celelalte popora ale Monarchiei, ce facu maioritatea și pörta partea mai mare de sarcine, — este: unu nou, modernu feudalismu și absolutismu; — este: rusinea și infami'a secululu alu XIX!*

Si acestu pactu ucidiatoriu de dreptate și de popora, acestu pactu vreu s'eu spriginësca romanii guvernamentali? Si ei mai au apoi pretensiunea d'a se numi romani și d'a dice că lucră la fericirea națiunii române! — Si poporulu romanu, înteleginti'a onestă română, mai are raddare și connivintiă pentru acesti romani degenerati și batuti de Ddieu! — Ei bine; până candu?? —

Diaristic'a magiara opozițională, faci'a deci de pretensiunile cehiloru, fiindu că n'au speranță d'a li p'ote împedecă primirea, cu voce înaltă ceru: *abandonarea pactulu dualisticu și — realizarea unuiunei numai personale cu Austria, adeca numai prin același Domnitoriu.* Astfelu opozițiunea magiara crede că si va p'ote salvă egemoni'a, adeca stepanirea absolută peste poporale nemagiare. Si — și ni însemnămu bine, acă si numai acă este diferință între deakistii magiari și între opozițiunea magiara. Deakistii credu că, ras'a magiara, proprie domnii aristocrati magiari, nu sunt în stare a stepană, a țiené în jugu pe celelalte popora — fora ajutoriulu nemtilor austriaci, fora spriginirea politică și materială a Vienasilor, și din această cauză, deakistii au impartitu dominiulu cu nemții. Opoziționalii magiari érași, mai curagiosi, s'eu d'ora mai selbateci și violinti ce sunt, credu că ei și fora nemti ar fi în stare a țiené impilate sub piciorale magiare pe celelalte popora nemagiare — nu prin ceva concesțiuni mai mari de libertate și perfeptiune națională, ci adeca prin desvoltarea de fortia mai mare.

În această credință — de sicuru, „Ellenör“ striga acum în faci'a pretensiunilor cehice: *„S'eu să întrevinim și să sustinem paritate cu puterea, (ficesce, cu mana armată, prin resbelu!) s'eu să parasim invoiă de la 1867 și să returnăm la uniunea personală!*

Mergem, va se dica, spre revoluțiune. —

Dietele provinciale

de preste Laita, sambat'a trecută, mai tôte se inchisera. A Boemiei firesce — nu. Acăsta ori va duce la capetu ceea ce a începutu, ori va trebui desființată și Boemia pusă sub legea martială, ajungendu acolo iritatiunea spiritelor la culme, tocmai ca d'alta parte și în alta directiune, în Viena, unde organele cehice ceru introducerea asediulu militaru.

În ultimele ore a siedintielor lor, unele diete votara adrese catra Tronu, a nume cea a Tirolulu, cea a Moraviei, cea din Laidach a Carintiei și cea din Zara a Dalmatiei. Adres'a tirolenilor culmina în pretensiunea de autonomie mai mare pentru țiera, felu de dreptu de statu de sine. Adres'a Moraviei — merita mai vertosu tôte atentiunea, pentru că ea pronunția curatu apartininti'a țierei la corôna Boemiei și dorinti'a de legatură intimă cu Boemia!

Acăsta dorință, pre carea Boemia n'a pronunțat'o, ca să nu apera pretensiiva și influențatoriă de a dreptulu, are înduioșă importanță, și déca ea s'ar realiză, *Boemia, plus Moravia*, cu 7 milioane de locuitori, între cari 5 mill. slavi, și cu cea mai mare cota de contributiune, neapertu ar deveni *primulu factore de statu în Austria*, degradandu pe Ungaria la loculu — d'ora alu treilea, celu din urma!

Adres'a Carintiei saluta cu entusiasm rescriptulu regescu catra diet'a Boemiei și

dreptulu de a pretinde, ca toti omenii să respecte totu acele legi. —

Unu conceptu numai în acelu casu p'ote adevăratu, numai astfelu p'ote avé valore obligatoriă, — déca corespunde realității. Să vedem acuma: cum stăm cu conceptulu *statu mundanu*? Ore esperinti'a și pragmaticea — nu dovedescu chiar contrariulu, adeca „statu mundanu“ e numai o „fantașă“, s'eu mai multu o „idealitate“? Noi nu găsim posibilitatea unui republice federativei unui „statu mundanu“, după cum ilu proclama teoriile germane; și negăm realitatea în presinte. Si pana la fundarea unei atari republice universale, *) cugetăm a afirmă adevărulu dicendu: că de ore-ce unu „statu lumesc“ nu esiste, neci „cosmopoliti“, „civili mesci“, nu potu avé esistență. Ei bine, însa va dice cineva, că pentru esistență cosmopolitilor nu se recere și realitatea unui statu mundanu, de ore-ce civele unui anu statu, p'ote să fia și civele tuturor statelor, în care casu elu implicite este dejă „cosmopoliti“, „cive lumesc“.

Cu ocasiunea explicatiunei referitorie la statu am disu: că fie-care statu are legile se, și totu o dată am pronunțiatu, că statele în privință a legiloru nu numai diferescu, ci de alte ori sunt și contrarie unele altor'a, ba nu rare-ori sunt chiar diametralminte opuse. Si în la vale am afirmatu, că civele e deobligatu să supune legiloru statulu, în carele vietu-

iesce, ce érași va se dica că legile statulu sunt faci'a de civele seu neviolabili, sunt sante, și că a le calcă în picioră este a se face punibilu.

Acuma întrebăm: *civele unei republice ore cum p'ote să fia și civele unei monarchie, buna ora absolute?* —

Sperăm că totu cugetatoriulu, a cărui cunoștință se estinde și preste conceptele „republică“, „monarchia pură absolută“, numai decâtu va pricepe absurditatea asertiunei unei asemenea posibilități. Căci a pretinde ca civele unei republice să fia simultan și civele monarchiei absolute, este identicu cu pretensiunea a voi libertatea și a nu voi libertatea civele, totu în acelu momentu. —

Precum vedem d'ora din cele pan' acă desfasurate, metod'a analitică nu impartășesce conceptulu „cosmopoliti“ neci o însemnată; și déca nu voim cu totulu să-lu ignorăm, să-lu insirăm la ficțiunile ce atâtu pe terenulu științei, câtu și pe alu credinței și alu politice amagescu numai masele poporalor, — în astu casu ne vedem constrinsi a apeia la metod'a sintetică, — a declară cuventulu „cive lumesc“ de o spresione conventională și a aretă că — elu intru adevéru ce conține în sine? sub densulu adeca — ce trebuie să pricepem? —

Sintetică. — Noi sub „cosmopolitismu“ întelegem identicitatea unui omu cu toti omenii, și vice-versa! Acăsta identicitate însa nu este, neci nu p'ote fi absolută; de ore-ce omulu nu este numai omu, ci este și anumitu individ. Ast'a e caus'a, pentru ce tre-

bue să scrutăm: *în ce directiune potu fi toti omenii identici?* D'ora în privință a moralității p'ote chiar în privință a scopulu statelor — în privință a perfeptiunerei genulu omenescu, și astfelu a sustinerii dreptulu și a impartirei egale de dreptate?? — Noi acă nu aflăm identicitate. Căci, ore nu în directiunea moralității diferescu omenii principalminte? Ore nu între omeni aflăm individi, cari sunt apröpe de ideea moralității, — cari cuprindu în sine tôte virtutile ce îi facu sublimi și mandri, și îi înaltă mai pana la sanctitate?! — unde érași de alta parte, ore nu dintre omeni potem îndegetă persöne, ce preste totu sunt egoiste, invidiöse, maliciöse, tradătorie și cari, în această calitate a lor, au nascutu credință în diavoli, sustiența de multi inca pana si astadi? Si apoi, pre langa tôte diverginti'a caracterelor, în moralitate să fia identicitate ce o scrutăm, în moralitate să aflăm noi cosmopolitismulu?? Noi ținem de cosmopolitismulu omenescu, „ratiunea omenescă“, parte pentru că numai în această directiune sunt toti omenii identici, parte pentru că numai ratiunea este o însusire exclusivă a omulu. Pricepem sub „ratiunea“, nu ratiunea profesata de Fichte, Schelling și Hegel, ci ratiunea ce o întielegeau betranii și filosofii din evulu mediu, și pe carea marele Schopenhauer a purificat'o de sofisme filosofandrilor, pricepem sub „ratiune“ puterea cugetării, a abstractiunei și a conclusiunei. —

Ratiunea este cosmopolitismulu; în privință a ratiunei totu omulu este cosmopolitu!

Si acuma numai înca pronunțarea unui adevéru constatatu, și de toti cugetatorii recunoscutu, — și dejă vomu fi demonstratu că — *„radecina naționalismulu este cosmopolitismulu.“* Amintitul adevéru este: *„ratiunea produce limb'a!“* Déca stă, că o limbă anumită, d'au unu poporu caracterulu de a fi națiune și d'a avé naționalitate, și déca ratiunea e autorulu operei celei mai sublime și frumöse, a limbii, în acestu casu nu încapă neci o îndoielă că — *cosmopolitismulu e radecina naționalismulu.* — Acelu „cev'a“, — aiba numele Ddieu, vointia, etc. — acelu cev'a ce penetră întrăg'a natura, a produsu pe omu, donandu-i ratiune, prin a cărei ajutoriu să vorbësca, și înca romanesc, francez, s'eu în altu modu. Si natur'a nemicu n'a facutu — fora destula cauză. — Să ne ținem de acestu adevéru generale; să ținem la limbă, la națiune și naționalitate; căci prin sustinerea și apărarea acestor'a, stimăm și sustinem ratiunea, cosmopolitismulu. Si érași, déca ne falim cu însusirea noastră exclusivă, cu ratiunea; déca o respectăm pe ea în genere, și stimăm conclusiunile adevărate: atunci să nu considerăm cosmopolitismulu de adversariu naționalismulu și vice-versa, ei din contra, să ne trudim a sustiené, a cultivă și cu tôte mijlocele a aperi limb'a ratiunei noastre; de ore-ce prin o asemenea energică luptă, aperiăm ratiunea, — *esenți'a noastră ca omeni.*

propunerile acesteia, pronunsiandu-se pentru aceste propuneri si desclinitu pentru proieptulu de lege in causa de nationalitate.

Adresa Dalmatiei aplauda politic'a de impacatiune a Ministeriului Hohenwart si cere intrarea in conferintie prin delegatiuni din partea Croatiei si a Dalmatiei, spre scopulu unei unimi, de multu dorite, intre ambele aceste tieri slave!

Tote aceste aparitiuni, totu atate momente grave, d'a desteptat pre dnii magiari din intipuit'a loru securitate, deca — mai au pricipere de impregiurari si de — momente grave pentru ei! —

Afaceri d'ale Internationaliloru.

(G) Despre „Societatea internationaliloru“ s'a scrisu si atinsu dejá de mai multe ori in colonele acestui diariu; a nume s'a vorbitu intr'altale despre urdirea si scopulu ei, despre statulu in care se afla, scl.

Ea, ce e dreptu, mai bine de unu anu, si face miscari cu multu mai seriose, si jóca, prin fabrice mai vertosu, o rola cu multu mai mare, de cátu ca se nu fia atrasu atentiunea lumei a supra-si, si mai cu sema a celei amice classelor muncitorie.

Noi, cari suntemu cu trupu si sufletu pentru emanciparea muncii si recunoscerea lucratoriloru de unu factore egalu indreptatitu — n societate, totdeun'a si intru tote ne-am interesatu de numit'a asociatiune si — avemu firm'a credintia, cá si intre stimabili nostri lectori se vor fi aflandu multi de aceia, cari tendintiele si miscarile din timpurile din urma ale „Internationalei“, nu le vor considerá de unu ce fora nici o valóre. De aceea noi pururiá vomu informá pre lectorii nostri despre pasii ce va face acosta asociatiune pentru ajungerea scopulu si realizarea dorintelor ei, cu atátu mai vertosu cáci in viitoriu lumea are a se asteptá la multe si mari lucruri din partea lucratoriloru asiá numiti socialisti.

De asta data avemu se reportámu despre o conferintia secreta a Asociatiunii internationale, ce a avutu locu in anulu curinte in Londra, de la 17 pana la 25 sept.

A fostu in ver'a anului trecut, candu comitetulu centralu, care 'si are resiedinti'a sa in Londra, si in a carui frunte stá *Carolu Marx*, recunoscendu lips'a de unu congresu alu lucratoriloru socialisti, si incepuse a face preparative pentru intrunirea acestuia in un'a din lunele de toamna. Prurupse inea resbelulu franco-germanu, si congresulu doritu nu se potá tiené.

Incetá resbelulu si soai ver'a anului, si comitetulu centralu de nou senti si recunoscú lips'a de o consultare. Unu congresu mare, intre impregiurárele de astadi nu mai erá posibilu. Se facura deci pasi pentru tienera unei conferintie secrete in a dou'a diumetate a lui septembrie. Tote comitetele filiali fusera provocate a-si tramite reprezentantii loru la Londra.

Prim'a siedintia o deschise *C. Marx*, in 17 sept. n. propunendu din capulu locului, cá in acosta conferintia se se discute si decida unu planu de reorganizare, adeca organizare mai buna, se se croiesca o politica, tactica si disciplina mai sanatoasa, si se se afle remedii mai corespunditorie pentru ajungerea scopulu asociatiunii. —

De altmintrelea membrii comitetulu centralu inca inainte de intrunirea conferintiei se contielesesera a supr'a puntelor ce au avutu a fi admise la desbatere si decidere, si asia s'au fostu preingrigitu a aduce naintea conferintiei tote cestiuile mai vitali, formulate gat'a, mai

avendu acestea a fi numai aprobato din partea reprezentatoriloru. —

Dintre punctele propuse de comitetulu centralu si primite de adunare, urmatóriele sunt de insemnatare mai mare:

Reprezentantii Franciei si ai altoru state, unde in urm'a persecutiunii din partea regimelor, s'au desfiintiatu filialele asociatiunii, este a se ingrigi ca acelea se se reinfintie cátu mai curendu. — Se se essopere o editiune noua a Statutelor si a tuturor regulamentelor interne ale asociatiunii in tote limbele moderne din Europa. — Filiale se se formeie asociatiunii ori pre unde se póte, asemenea sectiuni de femei muncitorie. — Comitetulu centralu se lucre unu memorandum, prin care se combata totu felulu de apucaturi, atacuri si persecutiuni indreptate de regime in contra asociatiunii. — Se se faca unu apelu catra studintii din Russia, ca se imbracisodie si latiesca doctrin'a socialista in Oriinte. — In fine comitetulu centralu se esmita o comisiune cu insarcinarea d'a aduna date statistice despre plata lucratoriloru si alte relatiuni ale lor, prin diferite tieri.

La conferintia au luat parte 3 reprezentanti din statele germane, 2 din Elvetia, 5 din Belgia, cáte unulu din Spania, Irlandia, Ungaria, Italia si Russia, 4 din Anglia si 7 din Francia; de toti 26. —

Conferintia s'a finitu cu unu banchetu grandiosu. —

Atat'a este ce a potutu rusufá din amintit'a conferintia secreta si ce se scie despre miscarile Asociatiunii internationale. —

Tocmei candu incheiamu acestu reportu, aflámu cumca investigatiunea in contra lucratoriloru arestatu din Pesta s'ar fi terminatu de totu. Unii sunt mai multu, altii mai putienu agravati. Din scrisorile aflate la densii se vede cá ei au statu in legatura forte strinsa cu Comuna de Parisu si cu Internatiunii de pretotindenia. Mai departe s'a constatatu, cá resiedinti'a centrala erá aprópe d'a fi transpusa la Pesta, si acést'a din consideratiunea cá politia de aici ar fi de totu slaba. Contra compliciloru principali se va intentá procesu de les'a maies-tate, ér ceialati se vor pedepsi conformu legiloru politienesci. Acestu procesu in totu casulu are se produca o sensatiune extraordinaria, de ore-ce se dice cá ar fi amestecati in lucru si unii deputati magiari dinstang'a estrema, si a nume: *Jos. Madarász*, *Lad. Gonda* si *J. Vaida*. Vomu vedé ce va fi! —

Concursu.

Pentru ocuparea statiunii invetiateresci la scol'a confes. greco-orient. romana din comun'a *Racovitia*, cottulu Temisiului, protopresbiteratulu Jebelului, se escrie concursu pana la 26 octobere a. e. cal. vechiu.

Emolumintele sunt: in bani 125 fl. v. a. 15 meti de gráu, 15 meti de cucurudiu, 8 orgii de lemne, din cari este a se incaldí si scol'a, 3 jugere de pamentu, cortelu liberu cu 1/2 jugeru de gradina. —

Doritorii de a ocupá postulu acest'a, sunt avisati a-si tramite recurselu instruate in sensulu Statutulu organicu si adresate Comitetulu parochialu, catra oficiulu protopresbiteralu in Buziasiu. —

Racovitia, in 26 septembrie v. 1871.

In contielegere cu domnulu protopresbiteru tractualu.

Joane Cerna, m. p. 1—3 presied. comitet. parochialu.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiaterescu diu comunitatea *Bogodintiu*, protopresbiteratulu Bisericei-albe, se escrie prin acést'a concursu.

Emolumintele actuali sunt:

a) in bani gat'a: 63 fl. v. a.

b) in naturale: 30 meti de cucurudiu, 100 lb. de lardu, 100 lb. de sare, 15 lb. de luminari, 10 orgii de lemne, din cari este a se incaldí si scol'a, 5 fl. v. a. pausialu de scrisu, 2 jugere de livada si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá acosta statiune vor avé a-si instrua petitiunile loru concursuale cu — carte de botezu, testimoniu despre sciintiele pregatitorie, despre absolvarea cursulu pedagogicu la institutulu din Aradu, atestatu de calificatiune, precum si despre servitiulu de pana acuma si portarea loru morala; astfelu stilisate si adresate Comitetulu parochialu din *Bogodintiu*, se le substerna pre onoratalu dnu protopresbiteru in *Jamu*, pana la 20 optomvre a. e. st. v. —

Bogodintiu, in 26 sept. 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu:

Josifu Popovicu m. p. protopresbiteru.

1—3

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiaterescu la scol'a a III. Cl. IV. triviala (de nou infintiatu), confesiunala gr. or. romana din opidulu *Pecica-romana*, cottulu si inspectoratulu Aradului, cu terminulu pana in 26 octob. a. e. st. v. carea va fi si diu'a alegerei. — Emolumintele sunt: 400 fl. v. a., 8 orgii lemne, (din cari se va incaldí si scol'a,) si cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupá postulu acest'a sunt avisati, a-si tramite recurselu, provediute cu tote documintele recerute in intielesulu Statutulu org. precum si despre aceea cá e romanu — Comitetulu parochiale. —

Recurrentii sunt potiti a se presentá in persóna in vre o domineca séu serbatóre la biserica, pentru de a se face conosciuti poporulu; — cei mai esperti vor avé preferintia. *Pecica-rom.* in 26 septembrie 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu:

Joane Popovicu-Desseanu, m. p. inspectoru cercualu.

1—3

Concursu

Se publica pentru urmatóriele 19 statiuni invetiateresci, tote in cottulu Bihorului si protopresbiteratulu Beiusului, cu terminu pan'la 17 optomvre a. e. st. vechiu, — precum:

1. In *Samartinu*, cu léfa de 40 fl. la anu si pamentu de 4 cubule.

2. In *Saucani*, cu léfa de 126 fl.; 4 cubule de gráu, 4 de porumbu, 8 orgii de lemne, 118 portiuni de fenu, 118 de fuioru, 118 itie de fasole.

3. In *Borzu*, cu léfa de 60 fl. v. a.

4. In *Pokola*, cu léfa de 80 fl.; 10 cubule de gráu, 4 org. de lemne.

5. In *Meraqu*, cu léfa de 50 fl.; 2 1/2 cubule de gráu, 2 1/2 de porumbu, 4 org. de lemne, 58 portiuni de fenu, 58 de paie, 2 mesure de fasole.

6. *Tarcitia*, cu léfa de 52 fl.; 5 cubule de gráu, 5 de porumbu, 4 org. de lemne, 80 portiuni de fenu, 80 de paie.

7. *Totoreni*, cu léfa de 60 fl.; 2 3/4 cubule de

gráu, 2 3/4 de porumbu, 4 orgii de lemne, 2 mesuri de fasole.

8. *Henchirisi*, cu léfa de 8 fl.; 6 cubule de gráu, 2 de porumbu, 8 org. de lemne.

9. *Cusiisi*, cu léfa de 84 fl.; 1 cubule de gráu, 2 de porumbu, 6 org. de lemne.

10. *Campu*, cu léfa de 120 fl.; 1 cubule de gráu, 5 de porumbu, 6 org. de emne, 124 portiuni de fuioru, 248 itie de fasole.

11. *V. Sোধolu* cu léfa de 100 fl.; 3 cubule de gráu, 3 de porumbu, 6 org. de lemne.

12. *Leheceeni*, cu léfa de 136 fl. 50 cr.; 6 cubule de gráu, 6 de porumbu, 12 orgii de lemne.

13. In *Baitia*, cu léfa de 74 fl.; 3 cubule de gráu, 5 orgii de lemne.

14. *Fonatia*, cu léfa de 105 fl.; 6 cubule de gráu, 6 de porumbu, 12 orgii de lemne, 142 portiuni de fenu, 1 cubula de fasole i 27 fl. 72 cr. onorariu de la eppulu gr cath.

15. *P. Zavoieni*, cu léfa de 70 fl.; 7 cubule de gráu, 6 orgii de lemne.

16. *Fenerisiu*, cu léfa de 100 fl.; 3 cubule de gráu, 4 de porumbu, 3 orgii de lemne.

17. *Remete*, cu léfa de 60 fl.; 6 orgii de lemne.

18. *Sोधolu*, cu léfa de 100 fl.; 6 orgii de lemne.

19. *Dragoteni*, cu léfa de 100 fl.; 2 1/2 cubule de gráu, 2 1/2 de porumbu, 3 orgii de lemne, 50 portiuni de fenu, 80 de fuióra, 80 itie de fasole.

Toti cei-ce vor a competi la vre un'a dintre aceste statiuni, au a-si tramite pan' la terminulu mai susu insemnatu suplicele, bine instruite, catra subscrisulu.

Beiusiu, in 29 sept. v. 1871.

George Vasiliovicu m. p.

Protopresbiteru si inspectoru tractualu de scolé.

2—3

Concursu.

Ne aretandu-se concurenti in numeru indultitoriu, se deschide pentru postulu invetiaterescu din comun'a bisericesca *Bazosiu* concursu nou pana in 20 oct. a. e. st. v. Cu acestu postu sunt legate urmatóriele emoluminte: 80 fl. v. a.; 4 jugere de aratura; 20 metrele de gráu; 20 metrele de cucurudiu; 100 lb. clisa; 18 lb. lumini; 10 stangoni de lemne, din cari se va incaldí si scol'a; cuartiru liberu cu cele trebuintiose si 3/4 jugere gradina.

Doritorii de a ocupá acestu postu au se si tramite recurselu scrise cu propri'a mana si stilisate catra Comitetulu parochialu — pana in terminulu presiptu la inspectorulu cercualu de scolé alu Temisorii, in cari au se documentedie: cá sunt de religiunea gr. ornt., cá au absolvatu preparand'a cu succesu bunu, cá au depusu essamenule de calificatiune, — mai departe despre scoléle pregatitorie si despre portarea morala. Cei cu clase pregatitorie vor avé preferintia.

Bazosiu, in 24 sept. v. 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu insp. scol.

2—3

Dr. P. Vasiciu m. p.

Concursu

Pentru ocuparea postulu de capelanu pre langa parochulu gr. or din comun'a *Gruinu*, protopresbiteratulu Hasiului, se escrie concursu cu terminulu pana la 25 octobere, a. e. cal. vechiu. Emolumintele sunt: 1/3 parte din totu venitul parochialu. Doritorii de a ocupá acestu postu au a-si tramite recursarile bine instruate in intielesulu Stat. org. adresandu-le subsemnatulu Comitetu parochialu. —

Gruinu, 20 sept. 1871.

Comitetulu parochialu din Gruinu.

3—3

„ALBINA“

Institutu de creditu si de economii.

Terminulu pentru subscriptiunea de actiuni la Institutulu de creditu si de economii „Albina“, se prolungesce prin acést'a pana in 30 novembere cal. nou a. e. cu acelu adausu ca alta prolungire nu va mai urmá la nici o intemplare.

Conditiuile remanu cele cunoscute.

SIBIU, 15 octobere 1871.

Comitetulu fundatoriu.